

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ES VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Égész évre 10 ft — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hónapra 1 " — "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Égész évre postáért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzór hirdetések díka szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külföldi beutazásért 30 kr.

Az ajándékhozó Danaus

vagy

a külügyminisztérium Budán.

Régi klasszikus mondás: «Timeo Danaos et dona ferentes». — Félek a Danausoktól és az ajándékhozóktól. Ezt a féltelmes mondatot nem annyira azokból a hírlésekből, a melyek külföldi és belföldi lapokban a hadsereg keretének tágitásáról és a hadügyi költségvetés növekedéséről szólnak, mint inkább abból az egyszerű jelenségből vesszük ajkainkra, hogy Goluchovszki gróf külügyminiszter mostanság Budapesten fogja kormányozni a monarchia külső politikáját. Magyarország iránt minden feltűnőbb kedvezés legnagyobb áldozatra kényszerítést jelent.

A lapokban olvasható az az értesülés, hogy Goluchovszki gróf ma visszatér Bécsebe, de a jövő héten visszatér Budapestre, míg a király itt marad, a közös külügyminiszter a magyar fővárosban fogja intézni a külügyminisztérium ügyeit. Eljönnek az osztályfőnökök is és mindazok a tisztviselők, a kikre a külpolitikai teendők végzésénél szükség van. Dóczy Lajos, a külügyminisztérium sajtóosztályának feje is Budapestre

teszi át hivatalát. Szóval: itt lesz az egész külügyminisztérium, a minek folyománya, hogy sürgős esetekben a diplomáciai kar is lerándul hozzánk Bécsből.

Ujjongjatok, magyarok, mert ez a közösügyes állapotnak ideális fölfogását jelenti! Ez az első lépés, mely után a többi következik: a magyar király udvartartása Budán, a dinasztia és az udvar, magyar nemzeti politikája! Ujjongjatok és — fizessetek! (Mézesbáb, csak aztán épét ne csináljon.)

Tudjuk jól, megszoktuk ezt a keserves tudatot az idők során, hogy minden látszólagos engedmény nemzeti aspirációink megvalósítása irányában: voltaképpen csak nemzeti hiúságunk legyezgetése, busás ár és nagy áldozat fejében. Bár hihetnénk, hogy ez a jövőben más-képpen lesz! Akárkié legyen az érdem a változásban: hálásan fognók megköszönni.

Arról van szó, hogy a közös kormány százmillió forint új költség árán akarja megerősíteni és fokozni a monarchia védelmi erejét. Ez öt esztendőre fölösztva évi huszmillió költségvetést jelent, a miből Magyarországra nézve a mai kvóta arányában is hatmillió forint esik évenként. Valóban a haderő-fejlesztés nemcsak termékellen művelet, hanem gyakorlatban a végtelen csavar rendsze-

re. Hogyan fogjuk kibírni ezt az új terhet, mikor a régiek sulya alatt is roskadozunk? Állami, közgazdasági, kulturális és humanitárius viszonyaink kifejtetlen állapotban vannak, nagyhorderejű törvényt: az 1848 XX. t.-cz-t. nem lehet valósítani, mert semmire sincs elég költségünk. Korányi orvosprofesszor Hétfőn a főrendiházban ijesztő képét festette higienikus viszonyainknak: hatvan-hetvenezer embert (köztük ötven ezeret a munkabírás legszebb idejében) ragad el a tüdővész évenként, mert nem védekezünk ellene. A hová csak vetjük tekintetünket állami és nemzeti életünk terén: mindenütt befektetésre, pótlásra, erősítésre, fejlesztésre és gyámolításra volna szükségünk, hogy biztosíthassuk hazánk jövődjét. Hogyan győzzük mindazokat a föladatokat, a melyek megoldására nemzeti létünk biztosítása, valósággal a létért való küzdelem ösztönöz bennünket, ha egyrészt minden jövedelmünket a hadsereg szaporítására és gyilkos fegyverekre adjuk, másrészt pedig nem segítettünk, sőt hátráltatunk abban az iparkodásunkban, hogy erőinket koncentrállhassuk, arányosan kifejleszthesük és céltudatosan fokozhassuk abban az irányban, a melyet jogunk és törvényünk, de létfenntartásunk sugallata is számunkra kijelöl.

Az Ausztriával való kapcsolatunk

Az „Első Magyar Irókiegítő Vállalat.”

— A Debreczen eredeti tárcaja. —

A mai postával egy csomó előkelő író a következő levelet kapta:

E. M. I. V. Budapest, a postabélyeg kelte.
Mélyen tisztelt uram!

Olyan vállalat megalakulásáról adhatok hírt, mely igazán hűzget fog pótolni a bizonyos vagyok benne, hogy önök is a jövőendő szellemi munkásai adani fogják még a nevetet is.

Az íróemberek gyakran éreznek bizonyos bágyadságot, gyöngeséget. Nem megy ilyenkor a munka, nem jut eszükbe egy téma, egy új gondolat, nincs egy új szín sem a festékes dobozokban. Am azért szeretnének írói, mert tudják, hogy folyton a közönség előtt kell lenniük, hogy el ne felejtse őket.

Ezen akarunk mi segíteni. Amerikai mintára berendezett irodánkban tíz ember dolgozik, a kik mindenkinek írásmódorát családásig hüen utánozzák. Ha az író megszorul: hozzánk fordul, s mi huszonnégy óra mulva szállítjuk a szükséges kéziratot. Hogy az olvasó soha sem fogja megtudni, hogy a vignetta alatt idegen áru kap, biztosítják az idecsatolt mutatványok.

A lehető legszigorubb diskreczió mellett dolgozunk. — Árunk is igen jutányosak. — Többszörre rendelésnél tetemes rabatot adunk.

Becses megbízását hovaelőbb várva vagyok

kész tiszteletjé

Kaján Ármin

az E. M. I. V. főnöke.

Itt adjuk minden kommentár nélkül Kaján urnak, az E. M. I. V. főnökének küldött mintáit,

Pekár Gyula:

Az attila románcza.

A Pierre Louys modorában betegesen sötét foszlányokból mereven bámul ki két fényes, villogó pont, ama nagy, erős, falánk hetairának, ki az egész quartier ifjúsága fölött korlátlanul uralkodott — két szemé.

Ott ült a falusi szoba szegényes divánján és várt... várt. Majd kinyitotta az ablakot, hűvös volt, magára kapta boáját. »Wo kann der Dodo sein?« mormogta s a kétségbeesés paroximusában egy gondolattól megkapatva, kirohant a házból.

Megáll a havon. Az óriási fehérségben olyan volt ez a fekete ruhás asszony, amint apró abbé-czipőivel toporzékolt, mint a roszsagnak, a gonoszszágnak testet vetett geniusza (És így tovább.)

Sipulusz:

Ünnep a vidéken:

... Vegre is bárhogyan szabadkoztam, el kellett fogadnom a meghívást és a legközelebbi vonattal leutaztam Jász-Apat-Szalókra.

Az állomásnál hivesimel vegyesen a tüzoltó zenekar és a hagyományos fehérruhás leányok vártak reám. Amint elhagytam a vasuti kocsit, eljen-kialtasokat és hervadt virágokat dobáltak flém. (Ez utóbbit a közsegi bíró avval mentegette, hogy tegnapi vártak.)

Egy ur, kinek a nevét elfelejtettem, beszédet intézett hozzám. Amint utóbb rájöttem, ez az üdvözlő beszéd az én beszédem volt, amelyvel ezeltől három évvel Biczeg Antal plébánost huszonöt éves jubileuma alkalmával felköszöntöttem.

Ezután a tüzoltó zenekar egy harmoniatlan nő ába kezdett. Masnap megtudtam, hogy ez inkriminált nő a Rákóczy-induló volt. Hja kérem, így van ez, ha az embernek nincs zenei képzettsége.

A zene megszűnt. A tüzoltók diszfekendézést akartak a tiszteletemre eszközölni. A cső felökte a hat tagból álló csapatot és a vizsugár velem együtt az egész tisztelgő sereget előntötte, (É. i. t.)

Petelei István:

Esztí:

A roskadozó udvarházat nézte Esztí, aztán lement a kertbe. Ősz vala már akkor,

csak úgy lehetne igaz támasztéka a monarkhiának, ha nem gyöngitné Magyarország erejét; ha Magyarországot nem kisebbitné önállóságának erkölcsi tekintélyében s ha, a mi ezzel összefügg, nem akasztaná meg a magyar nemzetet, anyagi erőinek teljes kifejtésében... a közösség valóban a tiszta paritás alapján állna és Magyarország ne lenne kénytelen gazdasági, ipari és kereskedelmi érdekeit minduntalan alárendelni Ausztria érdekének. Ha a közös intézmények valóban egyenlő védelemben és támogatásban részesítenék a monarkhia mindkét államát; ha egyaránt fognák elismerni uruknak Magyarországot, mint Ausztriát s a mi sajátos érdekeinket őszintén és becsületesen épp annyi figyelemben részesítenék, mint a másik felét: ez a nagy, ez a bölcs politika, következményében a mennyiben fokozná Magyarországot erkölcsi erejét, annyival hozzá fogna járulni ahhoz is, hogy a magyar nemzet gazdasági és anyagi hatalma is gyarapodjék, teherviselő képessége hatványozódjék és áldozatkészsége ne ismerjen határt.

Nem ezt tapasztaljuk, hanem azt, hogy a mi államunkra — a nagyhatalmi állás áldatlan politikájából — a közösségből — csak újabb megterheletés vár; hogy az a rendszer, mint végtelen csavar működik Magyarország erejének kipréselésére.

Ezt az ajándékot hozta és hozza nekünk, a külügyminiszter!

A képviselőház ülése.

Perczel Dezsőt hiába várták — nem érkezett... az ülést pedig — itt az ideje — meg kell nyitni... megnyitotta tehát Daniél Gábor alelnök.

szánalmasan, köztös nélkül állottak a fak száraz levelekkel az utak tele.

Lekiáltottak:

— E-zti, Eszti!

A leány csak tartott a Marosnak. (É. i. t.)

Tömörkény István.

Förgeteg János panaszol.

... A Koczori bíróság előtt egy ember áll. Hun levelet, hun fővöszit a zsiros süveget. Melege van. Köszörül egyet a torkán, osztán aszongya:

— Baj van mondok.

— Mi baj?

— Elveszött a csirkém.

— Honnan?

— A zóibu.

— Hát osztán?

— Tojás is eveszött.

— Kié volt öreg?

Hümgöt egyet Förgeteg, aztán kinyögi:

— Könyörgöm tekintős ur, a saját tojásom volt. (É. i. t.)

Pázmány Dénes:

A drámai hét.

Egy dologgal kezdem, mely igazán nagyon bántott engem. Nem helyes Ditrói urtól, hogy szakettben jár, mikor most a rödengő van divatban. Az Auer-égek is rosszul gyújtják meg a szinpadon, felülről lefelé huzzák a srótot, mikor Párisban alulról felülre szokás. Hegedüs ur egy idő óta nagyon szépnem maszkirozza magát. Ön nem tetszik nekem, utóvégre is nem azért tartja önt a színház, hogy szép legyen.

A könyv felolvasatása és hitelesítése után

Ugron Gáborról jelentette, hogy választása óta a törvényes 30 nap eltelt, meg nem tamadtatott — tehát igazolt képviselő.

Bemutatta a főrendiház a iratát, hogy letárgyalta mindazon törvényjavaslatokat, amelyek hozzá átküldettek mely-nél fogva a két Ház által hozott egyező határozatok országos határozatoknak jelentettek ki.

A napirend szerint

Molnár Antal referálta: a gazdasági,

Friedecky Timót: a számvizsgáló,

Belitska Béni: a közigazgatási,

Benke Gyula: a zárszámadást vizsgáló bizottság jelentéseit, amelyeket a Ház vita nélkül vett tudomásul.

Az ülés legfontosabb része azonban az interpellációkra a miniszteri válaszok adása volt, amelyek annyival nagyobb varakozást keltettek, mivel a felelői kötelezettséget, a mostani kormány, nagyobb részben, az előző kormánytól vette át.

Először Széll Kálmán a bosnyák kölcsön tárgyában Barta Ödönnek felelt, amelyet ez még a múlt év októberében intézett Bánfilyhoz. Kijelentette, hogy parlamenti szokás szerint nem volna köteles az elődeihez intézett kérdésekre válaszolni, de ő felelt, mert az interpellációt az interpelláló nem vonta vissza. — Válasza Barthának:

Tényleg kölcsönt kötött a bosnyák kormány, még pedig a lipcei bankkal szövetkezett csoporttal, 11 millióra 4 $\frac{1}{2}$ százalék mellett. Magába a kölcsön megkötésébe befolyt a kormány, de a részletek megállapításába nem, Ausztriában nem hozhattak megfelelő törvényt az ottani viszonyoknál fogva, de tulajdonképpen szükség sem volt erre, mert a dolgot nem az 1880: III. t.-c. alapján kell megítélni, a mely csak a landó megterhelések esetén kíván mindkét részen törvényhozási intézkedést. Ez pedig nem az. A kölcsön típusa abszolút szempontból talán kedvezőtlen, de a közös pénzügyminiszter állítása szerint akkor kedvezőbbet kötni nem lehetett, mert a vasút építése is sürgős volt. (Élénk helyeslés.)

Barta Ödön nem veheti tudomásul a

választ, mert közjogi aggodalmi nem osztottak el. Azt vitatja, hogy a 11 millió kölcsön igen is állandó és súlyos megterheletés, megkötésénél tehát mindkét állam törvényhozásának részt kellett volna vennie. Aggodalmát különösen az táplálja, hogy így ismét a 14. §. alapján tesznek Ausztriában velünk közös ügyekben intézkedéseket.

Sajnos a közös pénzügyminiszternek az a kijelentése, hogy a valuta rendezésének küszöbén nem lehetett jobb kölcsönt kötni. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Széll Kálmán: A kölcsön nem állandó megterheletés, mert csak előleg. Tehát helyesen járt el a kormány. Jobbat, a szóló tudomása szerint sem lehetett volna kötni, mert ma is nehéz papircímletek elhelyezése. (Élénk helyeslés.)

Barta Ö. főlshóalása után a Ház tudomásul veszi a választ.

A horvát jogpártnak és az osztrák szlovéneknek Tersatóban tartott ülése. Dolgában felelt Széll K. Polónyi interpellációjára. Ez az ülés csak magánjellegű volt s nem rejt magában nagy veszedelmet. Azonban az nem helyes, hogy idegenek jönnek az országba politikai izgatásra. A horvát kormány gondoskodni fog arról, hogy ez a jövőben ne történhessék meg.

Polónyi nem volt jelen s a Ház a választ elfogadta.

A borhamisítások dolgában a miniszterelnök Bolgár F. kérdésére azt válaszolta, hogy a kormány a legerélyesebb intézkedéseket fogja megtenni a borhamisítások ellen. (Élénk, általános helyeslés.) Az intézkedések megtételénél azonban gondja lesz rá, hogy a tisztességes borkereskedők, ez által ne szenvedjenek. (Élénk helyeslés.) Bolgár Ferencz megnyugvással veszi tudomásul a választ. (A Ház is.)

Lueger Károly részvételéről a románok ügyében Széll K. azt válaszolja Pichler Győzőnek, hogyha a románoknak törekvése is volt Lueger Károlyt fölkérni a protekcióra, de ez tényleg nem érvényesült, sem táviratok váltása nem történt meg.

Pichler Győző azért nem veheti tudomásul a miniszterelnök választát, mert ez nem foglal magában egyebet, mint hogy olyan tényeket tagad, a melyeket a szóló valónak ismer. Nem érti azt sem, hogy miért fél a

— Nos, nos? Kérdezte kíváncsian a marquis.

— Meg van a vacsora! kiáltott az órnagy. És zsebéből szafadé héjakat vett ki. Megfőzzük őket vízben s lesz kitűnő levesünk, italul pedig egy üres konyakos üveg kiáztatása fog szolgálni.

Mig a marquis terítéshez fogott, ami abból állott, hogy letisztogatta az asztalt, az órnagy helylyel és a vacsorában való részvétellel kínált meg.

Azt hiszem felesleges megjegyeznem, hogy egyiket sem fogadtam el. (É. i. t.)

Beniczky-Bajza Lenke:

A szerelem hatalma.

... Dénes gróf némán bámult az illatos Upman kékes füstjébe, majd balkezével szemére vette monokliját, mig jobbával hevesen kapta meg a karszék tamlányát. A báróné arcán néma fájdalom vonaglott.

— Dénes... Dénes... Hat eddig tartott esküje?

A gróf épen felelni akart, midőn belépett Kurtinay.

Mindnyájan megdöbbenve néztek össze. Kurtinay kajánul nevetett s így szólt:

— Saprizti! Önök jól csinálják és a báró...

— Bah — vágott szavaiba a gróf. A báró nem fogja megtudni, mi történt közöttünk.

Az asszony mosolygott, de mosolya között látható volt a kétkezdés árnya. (É. i. t.)

Ricardó.

Tapolczai ur ballábbal lép ki mindig, Irvinggel beszéltem éppen 1878. augusztus tizenhatodikán erről, a ki a jóalakítás főkellékének tartja, hogy a színész jobblábbal lépjen ki a szinpadra, Faludi ur levehetné az előadás alatt az orráról a szemüveget, utóvégre is színházban vagyunk, nem pedig büróban. (É. i. t.)

Szomaházy István:

Timár karrierje.

Timár inkább szegény ifju volt s egy dob-utczai kavémérésben itta meg mindennapi picolóját, Rendese így szólt ilyenkor Desiréhez, a pinczerhez.

— Kuc, kuc, kis hamis, megint két cukrot adott a kávéba.

A pinczer így felelt rendesen:

— Paperlapap nagyságos ur, paperlapap. (É. i. t.)

Heftay Jenő:

Puybroche marquis különös eseteiből.

Puybroche marquis hanyagul vágta le magát a foteuillbe, melynek második s negyedik lábát a czilinder-doboz karton maradékai helyettesítették.

Varakozó pillantást löveltem feleje és a foteuillre, Feleje, hogy mikor fog megszólalni s a foteuillre, hogy mikor fog kisiklani hibálózó gazdája alól.

Varakozásaim nem teljesültek, mert mind a kettő mozdulatlan maradt, — Hirtelen léptek zaja zavarta meg a csendet és berontott Stöpp H. Jeremiás nikaragui vezér órnagy.

miniszterelnök még Lueger nevének megemlé-
tésétől is.

Széll Kálmán: Említettem!

Pichler Győző: Hibáztatja azt is,
hogy nem vesz magának a miniszterelnök
alkalmát Lueger Karoly bécsi polgármester
eljárásának elítélésére. Pedig erre épen ma
volna szükség, a mikor az az ur az alsó-
ausztriai tartománygyűlésen kijelentette, hogy
mielőtt a vámsorompókat felállítanák, masi-
rozni fognak Magyarország ellen! Ezt a fe-
nyegyetést nem szabad szó nélkül hagyni.
(Helyeslés.)

Széll Kálmán miniszterelnök csak azt
kivánja megjegyezni, hogy igenis megnevezte
Lueger Karolyt. Azt is kijelentheti, hogy egy-
általán nem fél tőle. Másrészt nézet, talán
izlés dolog, hogy polemizáljon olyan emberrel,
a ki ilyen-olyan, puffanásnál többet nem érő
támadásokkal illeti Magyarországot, a mire
joga nincs. (Zaj, hosszantartó éljenzés.)

Pichler Győző: Ezt a választ tudomá-
súl veszem.

Széll Kálmán: Ez nem volt válasz!

A Ház a választ tudomásul veszi.

A török-szent-miklósi népgyűlés
dolgában azt válaszolja Széll Kálmán
miniszterelnök Papp Eleknek, hogy a
szolgabíró helytelenül járt el, a mikor nem
vette tudomásul a népgyűlés bejelentését. —
Azonban nem rossz akarat vezetett így nem
tartja szükségesnek, hogy fegyelmi eljárást
indítson. (Élénk helyeslés.)

Papp Elek jövő reményében tudomá-
súl veszi a választ.

Olay Lajos: Nem vesszük tudomásul!

A többség tudomásul veszi a választ.

Széll Kálmán miniszter Pichlernek és Polónyi Géza szíriának Neszmélyi
hírlapiró bántalmát a z t a t a s u dolgában való interpellá-
ciójára felel. Sajó rendőrkapitány ellen a
fegyelmi vizsgálatot megindították. Hogy be-
nem fejezték, annak oka, hogy Neszmélyi a
kapitány ellen bünvádi eljárást is indított s az
iratok oda attétettek. A fgyelmi ügy addig
függőben van, de a bünygyi eljárás befejezte
után azonnal elintézik.

Polónyi Géza a miniszterelnöknek
az előbbi interpellációra adott válaszában,
az új rendszer a jobb jövő bizonyítékát
látja. (Ugy van! a szélsőbalon.) A mostani
választ előzetesen tudomásul veszi. A mult
rendszer egyik jellemvonása az volt, hogy
nem tisztelte a polgárok személyi szabadságát.

Kéri a kormányt, hogy ezentul hasonló
esetekben ne várja meg, míg a bántalma-
zott fél jelent föl a brutális rendőrtisztviselőt,
hanem hivatalból indítsa meg ellene a bünvádi
eljárást.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Széll Buzátnak amaz interpellációjára
felel, hogy a főváros belterületéről
távolítsák el a gyártelepeket. A
miniszterelnök konstatálja, hogy az inter-
pelláló konkrét tény nem hoz fel s így nehéz
másként válaszolni, mint úgy, hogy ó a lehető-
séghez képest mindent meg fog tenni, hogy
az interpelláló óhajának, melyet maga is teljes
mértékben helyesel, elég tétessék. A szerzett
jogokat természetesen respektálni kell.

Buzáth Ferencz megnyugszik a mi-
niszterelnök válaszában. Azt hiszi, hogy ha a
Dréher-palotának pár lépéssel való eltolására
milliókat aldoznak, csak azért mert, bántani
a szemet, a főváros egészségére is aldozhatnak
valamelyest. Ne mondják azt hát, hogy nincs
pénz, az egészségrontó gyártelepek kisajátítá-
sára és eltávolítására.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Széll Kálmán miniszterelnök Major
Ferencznek amaz interpellációjára felel, szán-
dekozik-e a kormány kereskedelmi célból
Kinabóltérületeit bérbeadni. Bár a külügy-
miniszter éber figyelemmel kíséri a
tengeren túli érdekeket, azzal a tervvel,
hogy Kínában területet béreljen, ez időszert
nem foglalkozik. (Helyeslés a szélsőbalon.) Bár
el kell ismerni, hogy ma, midőn minden állam
a tengeren túl is kereskedelmi összeköttetése
ket a magyar kormánynak is kötelessége, hogy
a tengeren túl is keressen piacot. (Helyeslés

a közepén.) De az állam kereskedelmet nem
létesíthet, azt csak egy öntudatos kereskede-
lem teheti meg. (Helyeslés) Az állam adhat
impulzust védelmet, de egyebet nem. (Helyes-
lés). Új kereskedelmi területeket nyitottak meg
a távol viágreszekben, hát a magyar kereske-
dők menjenek oda, és a kormány támogatni
fogja törekvéseiket. (Általános helyeslés.)

Major Ferencz a választ tudomásul
veszi. De újra hangoztatja, hogy a monarkia
nem maradhat el a nemzetek ama versenyé-
ben, hogy ipari termékeiknek a messze tenge-
reken túl piacot szerezzenek.

Holló Lajos: Tessek előbb a magyar
piacot megszerezni a magyar iparnak. (Zajos
helyeslés a szélsőbalon.)

Major Ferencz: Nem szabad megmarad-
nunk mezőgazdasági államnak, mert akkor
gyarmat-államnak maradunk

Zajos felkiáltások: Önálló vámté-
rület!

Major Ferencz: Az osztrák ipar lépés-
ről-lépésre kiszorul Magyarországból.

Fölkiáltások: Dehogy szorul!

Major Ferencz: Ausztria kiszorul innen és
nem gondoskodott magának új piacról. Ne
essünk mi hasonló hibába.

Thaly Kálmán: Tehát önálló vámté-
rület kell!

Major Ferencz: Majd meggyőződnek,
hogy mikor ó a tengeri haderő szaporítását
kivánta...

Madarász József: Isten ments!
Le vele!

Major Ferencz: Hasznos befektetést
kivánt.

Thaly Kálmán: Az osztrákok számára
hasznos!

Major F.: Erős tengeri haderő nél-
kül nincs tekintélye a zászlónak. (Zaj.)

Thaly Kálmán: A fekete-sarga zászlónak!

Major F.: Midőn tudomásul veszi a
miniszterelnök választát, reméli, hogy a kor-
mány a mult mulasztásait e tekintetben is
helyreüti. (Zaj.)

A Ház a választ tudomásul veszi.

Széll Kálmán miniszterelnök Kálmán
Károlynak a nagybetűen való színelőadásokról
tett interpellációjára felel. Hogy a nemzeti és
operaszínházban nagycsütörökön is van elő-
adás, az huszonöt éves gyakorlat. De mindig
oly darabot adtak, mely a nagybetűt kegyelettel
nem zavarta meg. Ő is e gyakorlatot kívánja
főntartani és semmi olyant nem enged nagy-
csütörökön előadni, a mi a vallásos érzü-
letet sérti.

Kálmán Károlynak sincs kifogása a
nemzeti színház előadásai ellen, de már az
opera nagycsütörök előadásával nem lehet
megelégedve. Nagycsütörök normanap az egész
világon, Magyarországon is az volt, a mig
Magyarország Mefisztója nem került uralomra.

Felkiáltások: Ki az?

Kálmán Karoly a választ különben
tudomásul veszi. Ugyisintén a Ház is.

Az elnök: A holnapi ülés napirendjén
van a kuriai bíraskodásról szóló bizottsági
jelentés.

Következett egy új interpelláció.

Páder Rezső aggodalmát fejezi ki
arra nézve, hogy az új kormány tettei nincsenek
összhangban a miniszterelnök kijelenté-
seivel. Hogy milyen érület vezet az egyes
minisztereket, fölolvassa az igazságügyminisz-
ternek a lelkeszi jövedelem kiegészítése dol-
gában kiadott rendeletét, a mely rendelet
arról szól, hogy az elsőfoku bíróságok és
ügyészségek tegyenek előterjesztést a kultusz-
miniszterhez, ha hozzájuk lelkesz elen följelen-
tés érkezik. Ez a rendelet valóságos kabinet-
noárt létesít, a melyben fekete könyvet vezet-
nek a lelkeszokról. Így megalázni a lelkesze-
ket, nem egyezik meg a paczifikáció eszmé-
jével. Azért fordul a miniszterelnökhöz, hogy
szerezzen érvényt a maga programjának.

Az interpellációt kiadják a miniszter-
elnöknek.

Ma tíz órakor a kuriai bíraskodás kerül
sorra.

Az ülés háromnegyed egykor ért véget.

BELFÖLD

A függetlenségi és 48-as párt. A
függetlenségi és 48-as pártnak Bartha Miklós
elnöke alatt álló része tegnap este pártérte-
kezletet tartott, melyen előöke ismét Bartha
Miklós választatott meg, alelnökök pedig szintén
az eddigi alelnökök: Szalay Karoly és
Holló Lajos lettek. Jegyzőkké Okolicsányi
László és Visontai Soma választat-
tak. Egyebekben a párt a következő megál-
lapodásra jutott: Ismert párt programjának
valósítása érdekében aktív politikát tart szük-
segesnek és minden alkotmányos tért felhasznál-
ni kész. A delegációban — mint régen —
miután ez a párt elveivel nem ellenkezik,
résztvesz, mert az ellenőrzést sem fel nem
adhatja, sem egyedül a néppártra nem hárít-
hatja: azonban a részvételt — mint eddig is
— nem elvi, hanem taktikai szempontnak tek-
intvén, tagjaival szemben azt nyílt kérdésnek
hagyja. A Kossuth Ferencz el-
nöke alatt levő párttal
k ar ö i t v e k i v á n m ű k ö d n i.
Erőteljes mozgalom megindítását tartja köte-
lességének a közgazdasági önállóság kivívása
érdekeben s azt kiterjeszteni kívánja a fenálló
partkeretek tiszteletbentartásával az összes
politikai és szakkörökre. Feladatának tekinti e
mozgalom megindításának és szervezésének
programszerű elkészítését és e célból kiküldendő
bizottság véleményes jelentése alapján. E bizottságba bevalasztattak: Ugron
Gabor, Polónyi Géza, Visontai
Soma és Holló Lajos. A közgazdasági
mozgalom megindítására vonatkozó határozat-
ról értesíti a párt Kossuth Ferenczet
azzal a felkéréssel, hogy az ő elnöke alatt
álló párt az együttműködés céljából szintén
hasonló bizottságot küldjön ki. Ezen határo-
zatból kifolyólag Kossuth Ferencz a következő
levelet kapta: Igen tisztelt barátunk! Ma
tartott értekezletünkön elhatároztuk, hogy
hazánk közgazdasági önállóságának kivívása
érdekeben erőteljes mozgalmat indítunk,
s azt kiterjesztjük a fenálló politikai
partkeretek tiszteletbentartásával az összes
politikai és szakkörökre. Miután fontosnak
tartjuk, hogy mindama kötelességek teljesíté-
sében, melyeket részünkre az elvűség meg-
szab, a Te elnökeled alatt levő párttal kar-
öltve es testvéries érzülettel járjunk el, en-
nélfogva tiszteletteljesen kérünk, légy szives
tudomásul venni, hogy a közg. mozgalom elő-
készítése szempontjából véleményes jelentés-
tetellel kiküldötük Ugron Gabor, Polónyi
Géza, Visontai Soma és Holló Lajost, egy-
szermind kérünk, —
kegyeskedjél erről pártodat értesíteni és fel-
hívni, hogy együttműködés céljából hasonló
megbizással szintén bizottságot küldjön ki.
Hogy e két bizottság mielőbb megkezdhesse
hazafias munkálkodását: légy szives pártod
elhatározásáról mioket értesíteni. Kiváló tisz-
teletünk és nagyrabecsülésünk kifejezése mel-
lett vagyunk Budapesten: 1899. április hó
25-ikén. Öszinte barataid Bartha Miklós,
elnök, Visontai Soma, jegyző.

*** Beóthy Ákos jelöltsége.** Nagyvá-
radról jelentik nekünk: Bihari politikai körök-
ben befejezett ténynek veszik már: hogy Gel-
dis János gör. kel. püspöki helynök magyar-
csékei orsz. képviselő lesz az aradi román
püspök. Fölöttébb érdekes az a szabadelvű-
klubban elterjedt hír, hogy a bihari hivatalos
jelölt mellőzésével Széll Kálmán ismét egy
olyan volt nemzeti párti képviselőt akar a
magyar csékei kerületben mandátumhoz jut-
tatni, a kit az elmúlt választásnál Bánffy
kibuktatott a parlamentből. — A magyar-
csékei választókerületben Beóthy Ákos
fog fellepni, — a ki éveken át volt Apponyi
pártjának egyik legtevékenyebb tagja és
csak az elmúlt választásnál buktatta meg
Bánffy Kassán.

Színház.

A dolovai nábob leánya.

Herceg Ferencz jól ismert darabja, »A dolovai nábob leánya« került színre tegnap este közepes előadásban, közepes számú közönség előtt. Jó b. Vilma Fai Flóra személyesítője tisztelődől egy nagyon szép virágállványt s 5 pecsétet levelet, meg aztán nagyon sok tapsot is kapott; tegnap esti alakításában voltak sikerült jelenetei s ezek feledtetek, hogy játéka nem volt egészen egyenletes es egyenlő értékű. Tóth Elek, Tarján Gida személyesítője igazán dicséretreméltó ambícióval játszott, de sikereit még a jövőben kell keresnie. Törekvése elismerést érdemel, de a jóakaró kritikától fogadjon el egy jó tanácsot: ne beszéljen oly torokba visszaszorított hangokon, melyek a mással hangzók kiejtését selyppé teszik, a magánhangzókat átdommiják, úgy hogy az á mintegy é-nek, az e -nak hangzik; kétszer annyi sikere volna, ha a normalis kiejtést megszokná, ami előadó művésznél első feltétel.

Nagyon kedves volt Szabó Irma, mint Szentirmayné, nyílt színen és tapsokat aratott, bár e szerepet T. Halmi Margitnak kiosztani, mert nem naiv, hanem jellem szerep. Komjáthyé, Domaházyt Kiss Iren helyett művészi egyéniségének előkelőségevel adta. — Ellenben sem a Fenyéry, sem a Bartha vérmérsékietéhez nem simul a Merlin és Szentirmay szerepe. Tanay és Rubos jók voltak, Makrai ügyesen játszott, valamint ifj. Szathmáry is kis szerepében.

A rendezést egy bántó apróságra kell figyelmeztetnünk, a mi már többször szemet szurt. Van a díszletek közt egy szépen festett teréplyes fa, mely most gondolom, a negyedik felvonásban szerepelt. E fa teteje egészen vízszintes vonalban végződik, mert vagy alacsonyabb színpadra volt szánva, vagy arra, hogy felső része szuffitval legyen maszkírozva. Egészen kitűnő is volna, ha tényleg a szuffita mögé állítanák, de előtte az illúzió rontja. — Egy parányi gonddal könnyen lehet rajta segíteni, mert ha közvetlenül a szuffita mögött áll, tetejét, nem lehet látni, s egészen impozáns hatást tesz, már pedig az előadások értékét is nagyban emeli a lehetőleg teljes illúzió.

— a — a.

Színházi hírek. A mára hirdett Koldus diak Leopold Francziska betegsége miatt elmarad s helyette a rég nem adott Kek asszony közkedveltségű operette kerül színre. Pierre halász szerepét Környei Béla játsza — a többi szereplők a régiek. — Pénteken ugyanaz ok miatt a Kis alamuszi kerül színre. — Szombaton ha Prielle Kornélia egészségi állapota engedi a »Marcel«-ben bucsuzik Debreczen közönségétől, ha pedig gyöngelkedése még nem engedne meg fellépését, jövő szerdán lép fel utójára. Ez esetben szombaton az »Estély« és »Don Caesar de Basan« kerül színre. A jövő heten ket vagy három estén vendégszerepel Wein Margit asszony, a budapesti operaház primadonnája Traviata, Cremonai hegedűs és Hunyadi László operakban. A »Bolond« új regényes operett vasárnap kerül először előadásra.

Táviratok.

A német-amerikai konfliktus.

Washington, apr. 25. (Reuter) Long tengerészeti miniszter a minisztertanácsban bejelentette, hogy Coghlan kapitánytól levelet kapott, a melyben a kapitány tagadja, hogy a német császárt vagy Diderichs tengernagyot megsérteni szándékozott volna. Az inkriminált beszédet csak baráti körben mondotta el. Az újságokban foglalt közlemények tullozzák és elterdítik a történeteket. Hír szerint Coghlan legközelebb kilép a szolgálatból.

A porosz-osztrák határ megváltoztatása.

Berlin, apr. 26. A képviselőház harmadik olvasásban vita nélkül elfogadta a porosz-osztrák határnak a Przemsli-folyó mentén

való megváltoztatásáról szóló törvényjavaslatot a második olvasásban hozott határozatok értelmében.

HIREK.

A herceg ur szerencséseje.

»Auersperg Ferencz herceg, ki Bécsből egy nagyon zajos mult és még nagyobb adósság hátrahagyása után nem rég Amerikába szökött, listes legényi pályájának odahagyásával eljegyezte Hazard többszörös milliomos leányát.«

Megjött a hír. Hatása óriási.
Az új világban, Bécsen messze tul,
A ki már itt nem tudott egzisztálni,
Pártit csinált Auersperg herceg ur.
Megjön a hír, reményeket dobálva,
S kik azt hívék, hogy pénzük eldobák,
Készülnek a fényes nászlakomára,
Hol az após állja a vacsorát.

Megjött a hír. Reménytelen szivekben
Hitet fakaszt e kőszá, röpke hír,
Hisz az élet nem oly sivar, kiellen,
Odatul van meg szivre, zsebre ír.
A kik már küzdni nem tudnak az árral,
A kik számára nincs többé hitel,
Szakítsanak e régi ó-világgal,
Künn nem törődve senki, semmivel.

Newyorkba fel! Ott a listes legények
Kedvéért van a legtöbb hozomány!
Ébredjete, elszenderült remények
Már vár a lift s egy millió nyomán!
Auersperg herceg megmutatta nekünk,
Hogy künn a lift is az égig emel,
Ha elfogyott hát hitelünk, reményünk,
Fel a jelszóval: el, Newyorkba el!

Dyb.

* **Ülés a vármegyén.** Hajdu vármegye állandó választmánya ma déjelőtt 9 órakor gróf Dégenfeld József főispán elnöklété alatt ülést tartott, a melyen a szakreferensek tették meg a szokott előterjesztéseiket.

* **Nyiregyháza ünnepe.** A szomszéd Nyiregyháza városa nagy ünnepre készül. Jövő hó 9-én lesz a Bessenyei szobor leleplezési ünnepélye, melyen egész Magyarország részt vesz. Annak a férfinak, ki lángszavával, lelkes munkásságával életet lehelt a haldokló magyar irodalomba. Kinek el nem évülő érdemeit ismeri minden magyar ember, szobrot emelt Nyiregyháza városa, hogy hirdesse örök időn át a magyar szellem erejét s kultuszának hatalmát. A rendező bizottság nagy buzgalommal készül a leleplezési ünnepélyre s mint az előjelekből következtetjük, az nemzeti ünnep lesz. A meghívókat már szetbotatták. Meghívták a M. T. Akademiát, Kisfaludy, Petőfi társaságot, az ország összes irodalmi társulatait s a szomszéd városok törvényhatóságát. A leleplezési ünnepély 9-én d. e. 11 órakor veszi kezdetét az alább közölt műsorral: Délben bankett lesz, este pedig a debreczeni szintarsulat Berczik Árpád »Hímfi dalait« fogja előadni díszelőadással. A Bessenyei kör — mint az ünnep rendezője — meghívta Debreczen városát is a leleplezési ünnepre, melynek programja a következő:

1. Alkalmi ének — előadja a nyiregyházi dalkör.
2. A szobor történetének ismertetése — Mikecz János alispántól.
3. Ünnepi szónoklat — tartja Leffler Samuel tanár.
4. Alkalmi óda — szavalja szerzője: Sajó Sándor jászberényi tanár.
5. A megjelent küldöttségek netaláni beszéde.

6. A bessenyei Széll család nevében beszédet mond Széll Farkas, a debreczeni kir. tábla tanácselnöke.

7. Báro Feilitzsch Berthold főispán záró beszéde.

8. Alkalmi ének — előadja a nyiregyházi dalkör.

* **A színházi bizottság ülése.** A színházi bizottság e hó 29-én d. u. 3 órakor ülést tart, melynek tárgyai lesznek: Komjáthy János kérelme 1000 frt szubvenczió kiadásáért; színházi festő, díszmester és gépész szerződötése, folyó ügyek.

* **Elfogott tolvaj.** A nagyvásár alkalmával elkövetett lopások között megemlékeztünk arról, hogy Boldizsár József lókupecztől 25-én éjjei a vásártéren elloptak egy pénztárczában levő 25 frnyai pénzt, egy pár új csizmával együtt. A rendőrség hamar elcsipte a tettest, ki egyik vásártér melletti korcsmában akart a lopott pénzből egy görbe estét csinálni. Molnár Istvánnak bivják és most a rendőrség börtönében van.

* **Komjáthy czáfol.** Tudvalevő dolog, hogy a Komjáthy legfőbb erőssége remekül megszerkesztett színházi jelentése ben áll. Ezek a kis kommunikek sok megdöbbenést s még több derűtséget keltettek már. Tegnap ismét jelentést gyártott az igazgatósági iroda. A jelentés a jövő hetnek zagyván összehányt műsorán kívül egy parányi kis czáfolatot is foglal magába. A czáfolat a »Debreczen«-nek szól s kijelenti, hogy tegnapi cikkünk, mely szerint a társulat egyrésze jövő hó 9-etől fogva Nyiregyházára megy át, tévedésen alapszik. A czáfolatocskával szemben ki kell jelentenünk, hogy mi értesülésünket a színházi kommunikeknél sokkal biztosabb forrásból merítettük. Hatarozottan állítjuk, hogy a társulat két részre való felosztására intézkedések történtek s erről a nyiregyházi illetékes körök is tudomással bírtak. Ha tehát ez a terv elesett, csak azt bizonyítja, hogy cikkünknek meg volt az üdvös hatása s az igazgató-ág jónak látta a tagadhatlanul zsenialis tervet feladni. Mi tehát örvendetes tudomásul vesszük, hogy az igazgatóság ezáltal nem fog a szerződés ellenére cselekedni.

* **Körözött okirathamisító.** A debreczeni kir. ügyész egy Csató István nevű, előbb mező-turi, majd debreczeni es budapesti lakost körözött, ki ellen maganokirathamisítás miatt indult nyomozás. 30—35 éves ember, fekete hajjal és bajuszszal, szabályos arczu, egyik lábára sánta. Magyarul s németül beszél.

* **Egyháztanács ülés.** A debreczeni ev. ref. egyház presbyteriuma 1899 évi április hó 28-ik napján délután 3 órakor az egyház tanácsstermében gyűlést tart, a következő tárgysorozattal 1. Jelentés arról, hogy az április 3 és 6-án tartott presbyteri gyűlések jegyzőkönyvei apr. 16-án hitelesítették. 2. Jelentés néh. Tóth Sámuel presbyter haláláról. 3. Néh. Gyarmathy Lajos balálával a gazdasági bizottságban megüresedett hely betöltése. 4. Nt. esperes ur f. é. 370 sz. körlevelének másolata a május 24-én kezdődő egyházkerületi közgyűlésre meghívás tárgyában. 5. Nt. esperes ur f. é. 385. sz. körlevelének másolata a tanítói fizetéskiegészítő és korpólékok címén kijutó államsegélyek tárgyában. 6. Nt. esperes ur f. é. 410 sz. körlevelének másolata a f. évi május 2-án Kaban tartandó egyházmegyei egyházi értekezletre való meghívás tárgyában. 7. A tek. városi törvényhatósági bizottsági közgyűlés f. évi 52—4210 sz. határozata a szegényapoldának adandó 5400 frt. évi segély tárgyában. 8. Az ispotályi vegyes bizottság 705—1898. sz. végzése a koldusapoldai pénztár költségvetése tárgyában. 9. Az ispotályi vegyes bizottság f. é. 141 sz. végzése szegények fölvétele tárgyában. 10. A tek. városi tanács f. évi 4911 sz. végzése a Vecsey-féle földből utczakul használandó terület értékének megtérítése tárgyában. 11. A gazdasági bizottság f. évi 200

sz. végzése az adóhátralékok behajtása tárgyában. 12. A gazdasági bizottság f. a. 194 sz. végzése a jelzálog alól való kibocsátási bocsátási engedélyekért díj szedése tárgyában.

* **Felgyújtott erdő.** Az oháti erdőt tegnap délután a T.-Csege felől Ohát-Köcs felé menő vonat mozdonya felgyújtotta. A fiatal fakból álló értékes erdőből mintegy másfél hold leégett s alig tudtak a tüzet elfojtani. A város minden valószínűség mellett kártérítési pert indít.

* **Állat az emherben.** Megdöbbentő esetről ad hírt miskolczi tudósítók. A tudósiaszerint tegnap egy fiatal, alig 13 éves leány vittek be a közkörházba gyógykezelés végett oly sérülés miatt, a melyről rövid időn belül a kir. ügyészségnek is kell foglalkoznia. A leány egy Balog József nevű cigány kovács állatias szenvedélynek esett áldozatát. Megnéhány nap előtt történt, hogy a kis leány szülei hazulról egy temetésre mentek el, a mit ez a minden emberi érzésből kivetkőzött cigányivadék arra használt fel, hogy behatolt a lakásba s úgy a kaput, mint az ajtót gondosan elzárva maga után, meglepte az otthon egyedül levő leányt. A leány sikoltozására az utcán járó-kelők lettek figyelmesek s a midőn a kapun zörgetve segítségére akartak menni, a cigány kovács mas uton már elmenekült. Ekkor azonban már a segítség különben is későn érkezett volna. A bestiális gonoszt-vó ellen a bünyvadi eljárást megindították.

* **Debreczen—Párisban.** A párisi világkiállításban való részvetelt rendező bizottság 12,000 frtot kért a költségekre, — a jog- és pénzügyi bizottság pedig Vecsey Imre tb. főjegyző előklése mellett tegnap tartott üléseben csupán 2000 frtot javasol e cz-ira fordítani. — Mert ha országos érdek, hogy Debreczen a párisi nemzetközi kiállításon képviselve legyen, a kormánybizottság pedig így veledik, akkor méltányos, hogy a részvetel költségeit ne egyedül Debreczen viselje. Különben pedig a jog s pénzügyi biz. teljesen kielégítőnek tartja, ha Debreczen kizárólag mezőgazdaságát mutatja be a kiállításon és ezen tárgyak összegyűjtésének, valamint Budapestig szállításának költségeit vállalja el; a tovább szállításról, valamint az elrendezésről a kormánybizottság gondoskodik.

* **Szerencsétlenül járt jegyáruló.** A lóvásáron szerencsétlenül járt Kuczik Mihály városi alkalmazott, ki öt jegyárulással volt megbízva. Egy ló úgy fejen rugta, hogy a szerencsétlen ember eszméletlenül terült el a földön. Sebe még mindig súlyos s a kórházban ápolják.

* **Premiér a népszínházban.** A népszínházban a legközelebbi premiere pénteken lesz. Előadják Victor Roger Fehér csirke cz. 3 felv. operettjét, melynek főszerepeit Bárdi Gabi, Gazsi Mariska, Blaha Sarika, Csai Zsófi, Szirmai, Tollági, Solymosi fogják játszani. A darabot Makai E. és Zempléni Gy. fordították magyarra. A „Fehér csirke” lesz a népszínház 12-dik ujdonsága e szezonban.

* **Beleesett a kutba.** Miskolczi írók: Szilvási Imre vattai lakos, a midőn egy tehenet akart megitatni a kútból, oly szerencsétlenül hajlott a kut fölé, hogy beleesett. Mikor észrevették és kihúzták, már meg volt halva.

* **Megégett leány.** — Mint miskolczi levelezőnk írja — borzasztó halálal mult ki Szakál János gazdaember 10 éves Julika leánya. A kis lány kukoriczát patogatott, midőn a tűz belekapott a ruhájába s annyira összeégette a szerencsétlen kis lányt, hogy másnap a súlyos sebek következtében nagy kínok közt meghalt.

* **Apróságok. Művészi fogás.** A borbélyom nagyon ügyes ember. Hajnyiraskor olyan bornasztó históriákat mesél, hogy az embernek minden hajaszála égnek áll.

* **Jó kifogás.** Hölg: Miért akarja menyezőnket a jövő téle halasztani?

Úr: Hát nem akarja megérteni, hogy csak a szerelmünket akarom mennél hosszabbra nyújtani.

Sajátkezűleg. Most már a feleségét is megfestethetné!
— Köszönöm, a feleségem sajátkezűleg festi magát.

Egy kistévedés. Férj: Valami zöldseges kofa keres.
Neje: Ugyan Bandi, hisz ez a masamód az uj kalappommal.

Debreczen közvilágítási kérdéséhez.

(Balogh Mihály nyug. főmérnök memoranduma.)

Motto: Magánvilágítási légszesz fogyasztás

505,797 m ³ × 18 kr. =	91,043 f. 46 kr.
Dohánygyári l. sz. f.	
28,909 m ³ × 15 kr. =	4,334 f. — kr.
Mótor l. sz. f.	
10,993 m ³ × 10 kr. =	1,099 f. 30 kr.
Utcai l. sz. f.	
163,571 m ³ × 9 ⁹⁹ / ₁₀₀ =	16,160 f. 81 kr.
Veszteség és gyári világítás	
33,759 m ³	
	112,648 f. 57 kr.
Előállítási költség	
743,020 m ³ × 5 ⁹⁹ / ₁₀₀ =	41,757 f. 72 kr.
Haszna a külföldi társulat	
debreczeni légszesz gyárának	
1894, 95-ben —	70,980 f. 85 kr.

Gázgyár közleményei.

„Nagyságos királyi Tanácsos,
Polgármester Ur!

Örömmel fogtam a Nagyságod felkérése folytán az itteni légszesz gyár kezelését illető előterjesztésemnek összeállításához és azt mint „Tanulmányt” ide csatolva Nagyságodnak be-terjesztem.

A „Tanulmány” nagyon is hosszúra nyult. Okát abban méltóztassék találni, hogy a czél nagysága, a melyet elérni óhajtok, a tárgy szerete oda ösztönzött, hogy semmit nem akartam figyelmen kívül hagyni, a melynek ismerete a szőnyegen forgó ügy elbírálásánál szükséges.

Most midőn ezen kérdésben határozni kell és én azt láttam, hogy ezen ügy más irányu megoldás felé tereltek, a mint én azt annak idejü óhajtottam, mihelyt dolgaim valamennyire megengedték, magam iránti kötelességem volt ezen ügynek újból neki feküdni, ezekkel alaposan megismerkedni és megvizsgálni, hogy nem hibás, nem nagyon is gyenge alapokra volt építve a véleményem és annak érvényesülése nem hozott volna-e károsodást a városra.

A mikor ezeket két-három hónapra nyuló idő alatt megtettem, most még inkább azon véleményben vagyok, hogy azon vékonyka ősz székötletének, a mely az itteni légszeszgyár és egy külföldi részvény társaság közt fennáll, a melyet ugy e városból, valamint az ország- ból, a mely pedig azon nagy feladatokhoz arányitva, a melyeket a fenmaradás biztosítása végett multhatlanul meg kell tennie, nagyon szegény, a pénz kifolyik, és igen szerencsés és boldog viszonyok közt levő állam- vagyonosodása növelésére szolgál: azon nagyon vékonyka összehöthetetésnek véglegesen el nem vágása nemcsak hiba, hanem bün és pedig megbocsáthatlan bün lenne.

A midőn már ennyire tisztában voltam az ügygyel, akkor kerestem fel Nagyságodat és épen ugyint korábban tettem más kérdésekben, egész nyíltan elmondtam tanulmányom eredményét és előterjesztésemet azzal végeztem, hogy a légszesz gyár, legnagyobb részben már is a város tulajdona és a meg fizetendő 125.000 forint, a megelőző tárgyalások folyamán nem a gyár árul állapotott meg, hanem az 1897-ik év végéig már letörlesztettnek felvett építési összegem felül, a három évi jövedelemmel együtt a vállalkozó társulatnak engedélyezett végkielégítést képez és azon hosszadalmas tárgyalás, a mely a légszeszvilágításnak jövőben miként való kezelése ügyében folyamatban van, oda mutat, hogy sem azon törekvésekről, a melyeket a városok a légszeszgyáraknak megvásárlása és önkezelésbe vétele vétekkifejtének. sem pedig az itt ez ügyben előzőleg történekről, sem a tanács, sem a közgyűlés egyetlen tagja sem bir tudomással. Midőn aztán Nagyságod felhívott, hogy

ha ily erős állításokra merészkedem, vegyek időt és írásban fejtsem ki a világítási tudományom, hogy ha a birálatot kiállja, a tárgyalásoknál figyelembe vétethessék, mivel az csak nem képzelhető, hogy a város érdekéből a közgyűlés ne azt fogadja el, a mi a leghelyesebb, sőt ha úgy látom, hogy az irány téves, kötelességem is a helyes irányt megmutatni.

Köszönettel fogadtam a felhívást.

A tárgyalás mai állásában azonban, a midőn a vélemények már ugyszólván meg vannak állapodva és a kérdés nem ismerése folytán a többség véleménye oda hajlani látszik, hogy a közvilágítás általában a légszeszgyár kezelése továbbra is azon külföldi részvény társaságnak adassék át: igen sok bajom volt a forma megválasztásával.

Ha az egész könyvtömeget oda küldöm, vagy a levéltár poros acta csomójára hivatkozom, czélt nem érek.

Kivonatoztam mind a kettőt es „Tanulmány a légszesz gyárnak jövőben való mikénti kezelése ügyében” czim alatt ide csatolva Nagyságodnak betérjesztem.

Itt vélemény, itt nézet nyilvánítás elégtelen. A tárgyalásokban én nem veszek részt és ezek sulytalanoknak tekintethetnek.

Hogy a megezáfoltatás meg se kíséreltessék, megtörtént tények sorozatával állok elő, elmondom, hogy mit csinál a városok legnagyobb része és pedig nálunk, Ausztriában és Német országban. Azt hiszem, hogy messzebb nem küldethetem. Elmondom, hogy miért csinálják ugy a dolgot a hogy csinálják és hogy az itteni légszesz gyárnak milyen a története és mi jövedelmezősége van, a társulat által beadott legeslegutolsó ajánlatban kívánt árak feltételezése mellett is.

Ezen tanulmány eredménye aztán már egy jókora könyvet tesz ki, a melyet nem azért csatolok be, hogy azt a tárgyalás folyamán olvassassák, hanem — hogy ezen rövid előterjesztésemnek minden szava mellett tanubizony- ságul szolgáljon. Hogy azonban a messziről hozott táblázat és az azokból levont hosszú „Tanulmány” tanuzási képessége ellen kifogás ne emeltessek, hitelsítésről is gondoskodtam és összeállításaimnak felül vizsgáltatására Dob- eczky Sándor urat kértem fel, a kinek állitá- sahoz kétkedés nem férközhetik. Különben a segéd forásokat is, ha reájok szükség lenne, mind rendelkezésére bocsátom.

Ezen táblázatok és a „Tanulmány” a kö- vetkezőket beszélük.

A légszesz gyárak építése Német ország- ban 1820—1830 közt, Ausztriában 1840—1850 közt és nálunk 1850—1860 közt kezdődött.

Kezdetben mindhárom országban idegen társaságok és vállalkozók fogdosták el a légszesz gyárak mysteriumait nem ösmerő városokat. Német országot az angolok, Ausztriát, de sokkal inkább Magyarországot már egyesen az angol, belga, német, majd az osztrák társaságok foglalták el és nálunk a legjobb falatok az osztrákoknak jutottak.

Ezen portyázó hadjárat nagyon messze húzódott. Legelőször a német városok kezdet- tek magokat nem a legjobban érezni és pár év múlva az angol sáska járás megkezdése után a titkot megfejtve Drezda maga vette kezébe légszesz világítási ügyét és megépítette az első német városi légszesz gyárat, melyet Lipese s pár év múlva Berlin városa is köve- tett, aztán a körültekintőbb városok lassanként részint magok építették, részint megszerezni igyekeztek.

Ezen mozgalmakat a német városoknál az I-ső és III. kimutatás mutatja. A három ország városait össze sorozom. Igen fényes a társaság és reánk nem megalázó.

A mint a német országi városokról ösz- szeállított I és az ausztriai és a magyarországi városokról összeállított V.ik kimutatásból kive- hető s a mint a „Tanulmány”-ban megfelelő helyeken fel van tüntetve, az 1860-ik év elején a helyzet e téren a következő volt:

Német ország városainak összesen	154
Ausztria	12
Magyarország	3
együtt	169

köszén és faszén légszeszgyára volt.

Az olaj és zsír légszesz gyárat nem vettem figyelembe, mivel ezek kicsiny terjedelműek, költségesen dolgoznak, rendeltetésök is más és nem is terjedhetnek a kőszén gázgyárak mellett.

Ezen 169 közül a városok kezében volt 52 gyár, az egésznek 34%-ka és mind Németországban.

1895-re a helyzet következőleg alakult:	
Németországban	551
Ausztriában	76
és nálunk	22
együtt	649

városban volt légszesz gyár s ezek közül a községek kezében volt:

Németországban	322
Ausztriában	23
és nálunk	2
együtt	347

azaz a három országban az összesnek 52%-ka már a városok önkezelésébe jutott és pedig a németországi városok közül 60%
az osztrák városok közül 30%
a magyar 90%

Az ausztriai városok negyven évvel hátrább vannak, a magyarországiak pedig mintegy ötvenhét évvel botorkálnak német kollegáik után.

Németországban a légszesz gyárak legnagyobb részének jövedelme már a városok közpénztárai jövedelmét szaporítja, míg a mi vidéki városaink ezen egyszerű előállítású cikkért Bécsnek, Triesztnak, Berlinnek, Augsburgnak, Brüsszelnak, Londonnak, talán még Pekingnek is küldik a városiasodás legelőlegibb követelményei kielégítésére is elégtelen garasait, a fővárossal egyetemben.

Hogy a városok minőségét is megmutassam, a német városokat öt csoportba osztottam be.

Az 1-ső csoportba az 5000 lakosságon alóli községeket,	
a 2-ik „ 5000–10,000 lakosu városokat,	
a 3-ik „ 10,000–20,000 „	
a 4-ik „ 20,000–50,000 „	
az 5-ik „ 50,000–100,000 „	
a 6-ik „ 100,000-en felüli lakosu városokat osztottam be és ezek rendjét a III-ik számú kimutatásbnn állítottam fel.	

Az állapotokat ilyen osztályozásnál a következőknek találom:

Az első csoportnak légszesszel világított községei közül	
a 2-ik csoport „ városai	30%
a 3-ik „ „	59%
a 4-ik „ „	60%
a 5-ik „ „	67%
az 5-ik „ „	70%
a 6-ik „ „	71%

saját légszesz művével világít és a többiek is csak azért nem tartoznak ezen szerencsés emberek közé, mert még az őket kezdetben rászédett világítási jölteveőjüktől nem bírtak ez ideig megszabadulni.

Ezen összeállítás azt mutatja és pedig megegyezhetetlen szavakkal azt hirdeti, hogy minél nagyobb a város, tehát minél többen vannak, a többet abszolút véve, kik a város ügyeiért érdeklődnek, annál erősebb a törekvés a légszeszműnek a város által való megvétele, vagy a mennyiben még nem volt, a városok által való előállítására.

Folyt. köv.

Vándor műtárlat.

Irta: GONDY KÁROLY.

I.

Művészek a világ széles bazája, ha vándorolni kénytelen, nem a maga hibája. Ki mélyen érez, ösméri csak műalkotását; mint az egyiptomiak, követi a lélek vándorlását. Művészet nélkül nincsen igaz élet, de észre nem mindenki született! A művész a néma természet nyelvén hirdeti magát és mint a cirkusos, nagy városokban üti fel sátorfáját.

„Panem et circense” igazán a jelszava, körben forog, néha a körön kívül esik, mint

a felhajított labda. Itt százezer lélek közt csak talál néhány igaz lelket; miattunk elhagyja hazáját és az ősi telket. A maecenas is sokszor mint életmentő veri a mellet, pedig semmiféle elemi csapás nem érte kegyel-jét. Nincsen is szánandóbb lény a világon, mint a művész, midőn mindenkor felette áll a művészt. Hazájában ki is prófétáskodna? — És van ember, ki szebbnek látja az epés tentát, mint a szivarványos meny boltozatját! Meg az »Athenaeum Lexikonból« is kimaradt Benczur; hogy is férne meg vele egy kötetben mas?! — A regényíró bírálja felül első festőnk tehetségeit. Nem érijük, honnan eredhet ez.

*

Nemcsak művész törekszik a fővárosba, de a kormány is csalogatja a központba a tehetségeket; gyűjti itt az ország vellejét, hogy annál nagyobbat lüktethessen a verszegény vidék ereiben. Okkal, móddal szép is a centralizáció eszméje, de tulhajtását Kossuth Lajos is kárhoztatta. Végre a vidék képezi a viszeret, mi a szívbe vissza veze i a kilökött vért és mi vidéki-k joggal követelhetjük, hogy részünk legyen a vérkeringésben és alkalom nyujtassék néha véreink alkotásaiban gyönyörködhetni: műveiben üdvözölni a honfit, a hazafit, a földit, a rokon lelket. Ennyi elösmérséssel tartozik a főváros, ha a vidék erejére támaszkodik. A központosítás szüli gyakran azon ferde kinövéseket, hogy az eredeti zsenit elkároltivan azon forrástól, honnan egész életére irányuló zsenigéit merítette: rendszeresen exotikus irányba tereli.

Az orientalista Ligeti is végre a keleten gyűjtött vataiból kikopván, mily hideg magyar tafestő lett este alkonyán! Munkacsyt is az fárasztotta ki idő előtt, hogy párizsi és nem magyar levegőt szitt, midőn ő tulajdonkép a t u l i p á n o n kezdte; nem marad hiv mint Petőfi lelke verével hazájához. Mily nepies festő volt bizonyítják, kezdő művei és hogy későbbi művei meg a dűszeldorfi Knaus mellett sem veszítettek magyar jellegeből. Bizony Sedelmayer impressarioja és a Madameja sokat preseltek rajta.

A Nemzeti Szalon tehát hazai kulturmissziót telj sit, hogy a vidék nagyobb városiban képkiallítás rendez. Reményilem, hogy mi, it az Alföld központjában is részesülünk e megtiszteltetésben.

Ha Debreczen közönsége tudja (gazdagitani színháza igazgatóit és meg a dupla arfelemelést sem sajnálja a vendég szép szeméért, nyárara meg a cirku-t is melegen partolnia ha . . . a Bika konzorcium az Angelotti tarsulatával meg nem előzné; ha az erdőre költ, a nélkül, hogy még a Paprika Jancsiban is gyönyörködne: akkor niucsen ok, hogy a ritka művelzetet nyujtó kép kiallítás sikeréről tartunk.

Ne hivatkozzuk mindég a közömbösségre, mielőtt az ellenkezőről meg nem győződhetünk, az a pártával rég letűnt. Ha a klasszikus zene művelésben sem is állunk ott, hol Pécs, Temesvár vagy Arad, de van annyi cigány bandánk és dalárdánk, hogy alig találunk illusztris nevet számukra. Igaz, hogy ezek élvezetere rendszeren a velük egybekötött tánc csalogat, de azt hi-zem, hogy az ilyen csendes művelzetben, milyet a képzőművészet nyujt, mi hoppersozas nélkül is megálljuk helyünket.

Legyünk már egyszer komolyak is!

Hat ha szép otthonuk számára egy néhány szép képet meg is vasarolnánk? Mily szomorú látványt nyujtanak még az előkelők lakasai, hol a mesés drága faragásu butorzat és a nehéz brokat draperiák, mily ellentétben vannak a faldiszszel. A szingazdag tapretan ott remitget a kiserteties öt forintos kréta rajz életnagyságban és a velencei tükör melle a forintos Flóra gipsz váza van felmagasztalva.

A vidéki kép kiallítás eszméje (különbön nem egészen új Debreczenben, 2 ízben rész-sült már kiallításban.

Az első 1871-ben maga a K. M. T. Telepi tükárja felügyelete alatt rendezte a város-ház nagy termében. Nem csak hogy látogatott volt, de id. Csanak József megvette Grosz;

Elhervadt-ját és én a nem rég elhalt Gos-sau tájképrészletét. Mily jól esik egy zord téli napokon e vadregényes iajbkn elmerülni és a sziklák ormairól alászálló sas mily segítségemre van néha, ha Phaetonom úgy a prózai sárban fennakadt! . . .

Most is előtte írok . . . mire nem emlé-keztetnek a felhalmozott szikla tömbök és a sasfészek! . . . Bár ne emlékeztetnének!! . . .

Akkoriban a műtárlat érdekében hirtelen egy bizottság alakult Simonffy Imre elnöke-lete alatt, melynek én is tagja voltam. A bizottság feladata volt: a kiallítás tartama alatt a műtárgyak felett örködni, a látogató közönséget ka'auzolni, e esetleg a társulat részvényeseinek megnyerni.

Én kétszer voltam a tárlat napi óre. — Első alkalommal én voltam oly szerencsés az akkori főispánt fogadni és kalauzolni. Első táendőm volt a magas és legmagasabb vendé-gemet a részvényesek köze iktatni, — figyel-meztetvén az ezen célra kikészített aláírási ivre.

— Mi a jó fenének! — volt a rövid válasz.

Kalauzolásom közben kiemeltem egy néhány művet, de ő, a méltatlan ő Méltósága, csak úgy válvonogatva hallgatta szép meséi-met, míg végre frazisaimat megunva újra ve-lősen megszólalt:

— Ugyan ki lehet az a m . . . a ki egy ily képért 300 frtot adjon?

Ez volt a kép ára, melynek keretén a szenvedő ige: »megvétetett« állott. Consumma-tum est!

— Méltóságos ur . . . pretium affectio-nis . . . ha nem sértem, ezt a képet én vettem.

— Vagy igen . . . hm! . . . Ekkép dün-nyögött, hogy némiképp rektifikálja meggondo-latlanságát és kondolálja vesztett türelmemet. Mily lesujtó volt a végítélet! . . . Dies irae, dies illa . . . ezembe jutott a keresztfa és ő méltóságát a faképnél hagyam.

Ujra szörnyű jóvalóra ébredtem! A ver-seny . . . a löverseny . . . az istálló és . . . Monaco! . . . ah! mily elszomorító!!! . . .

(Folyt. köv.)

A hamis váltó.

Elitelt urlovas.

Debreczen, apr. 27.

Nem a gyepen, hanem a büntető tör-vényszeknél érte a baleset Spanocchi Leó grófot, az ismert urlovast. Két váltóra, melyeken a testvérhuga, Földváry Lászlóné szül. Spanocchi Jozefin grófné, mint kibocátó szerepelt, ötezernyolczzszaz forintot vett föl s mikor a váltók lejártak, a grófné megesküdött, hogy aláírása hamis — A váltótulajdonosok panaszára az eset a büntető törvényszék elé került, mely Spanocchi Leó grófot váltóhamisításért vád alá helyezte. Ma volt ebben az ügyben a végtárgyalás Czárán István királyi tablai bíró elnöklésével. Spanocchi gróf nem tagadta, hogy a testvérhuga nevét ő írta a váltókra. Föl volt rá hatalmazva, ugymond, mert a huga, a mikor tudatta vele, hogy a nevét alá fogja írni, így szolt hozzá:

— Tégy, a mit akarsz, csak kellemet-lenségem ne legyen belőle, mert a férjem meg-töltötte, hogy váltót írjak alá.

Elmondotta még a vádlott, hogy testvér-bátyjától, Frigyestől, több ezer forintot örö-költ. Abból akarta kifizetni a két váltót, de a sógora a pénz nagyreszt fölvette, s olyan adósság törlesztésére fordította, melyért ő vállalt kezességet. Így eztan nem maradt földözet a váltókra. A barátai ugyan szivesen fizettek volna érte, de ő azt nem engedte meg-Tisztázni akarta a dolgot, mivel mindenki váltóhamisítónak tartotta.

Földváry Lászlóné, született Spanocchi Jozefin grófné, a kit tanuképpen hallgattak ki, a leghatározottabban tagadta, hogy testvér-bátyját az aláírásra feihatalmazta volna. — Nem is tudta, hogy a bátyja a nevével visszaél.

Az elnök: Igaz az, hogy a vádlott be-jelentette önnek, hogy alá fogja írni a nevét.

akkor a grófnő ezt mondta volna neki: Tégy, a mit akarsz, csak kellemetlenségem ne legyen belőle.

A grófnő: Ez nem igaz.

Az elnök: Azt sem mondta neki, hogy a férje megtiltotta önnek, hogy váltót írjon alá?

A grófnő: Nekem a férjem nem tilthatt meg semmit.

Kihallgatták Földváry Lászlót is, a ki azt mondta, hogy ő semmit sem tud arról, hogy a felesége, a kitől időközben elvált, Spanocchi Leó grófnak váltót írt volna alá. Az igaz, hogy a vádlott Spanocchi Frigyes gróftól örökölt, de az örökségét eladta Rosenberg József kolozsvári lakosnak, a kinek a tanu ki is fizette követelését.

Az elnök fölolvasson egy levelet, melyet a vádlott fogalmazott a hugának küldött, kérve, hogy azt másolja le és küldje el Wesselényi bárónak. A levélnek az lett volna a célja, hogy a grófnő tisztázza Spanocchi Leó grófot, a kiről akkor uton-útfélen azt beszélték, hogy váltót hamisított.

Az elnök (a vádlotthoz): Mi köze volt Wesselényi bárónak a dologhoz?

A vádlott: Ki akart golyóztatni a kolozsvári kaszinóból.

A törvényszék hét hónapi börtönnre ítélte a vádlottat, a ki az ítelet ellen fellebbezett.

Irodalom, tudomány művészet.

Magyar Anekdotalikincsek.

Ezer esztendő humorja, jókedve, vidámsága mosolyog ránk abból a hatalmas gyűjteményből, amelyet Tóth Béla állított össze, s amely most jelenik meg Singer és Wolfner kiadásában.

Nem valami közönséges adomátár ez, a milyent olcsó játékokban ponyván árulnak: uri magyar izlés gyűjtötte egybe a nagy vállalatba, amely mintegy 120 nyomtatott ivre terjed, körülbelül 800 képpel.

A magyar anekdotikincsekben együtt van mind az a tömörked tréfa, adoma, szikrázó ötlet, jóízű történet, csattanó, velős epizód, amit a magyarság ezer hosszú esztendőn át jókedvében, pipaszó mellett, borközi hangulajban vagy csaták hevében magából teremtett. Azt lehetne mondani, hogy ez a magyarság története vidám képekben s így nagyon fontos tudományos munka. De olyan tudomány van benne, amely egy ritka erény nyelvére: megkacagtat minket, fölvidít, mosolyra késztet.

Anekdotalizáló nép vagyunk, mondja maga a szerző, minden ötletünk, minden vidámságunk és bölcsességünk el van rakítva ezekben a rövid, velős, csattanós történetekben. Akik azokat így finom izléssel megválogatva összegyűjtötte, az a magyar nép bölcsességének és humorjának lexikonját írta meg. Minő bőséges anyag kínálkozott Tóth Bélának Árpádtól Beöthy Aldsiig! Minő szemenszedett sorozata olyan ötleteknek, tréfáknak, kurta históriáknak, amelyek jobban jellemzik a magyar embert a legtudósabb néprajznál vagy történelemnél.

Az anekdotikincsek megérdemli a kincs nevet. Vele is úgy voltunk eddig, mint egyéb kincseinkkel. Sejtettük, hogy megvan valahol, de nem akadt senki, aki díszesen egybegyűjtötte volna. Tóth Béla tehát olyan munkát végzett, amelyre eddig nem volt eset irodalmunkban. Okosan, finom érzéssel válogatta meg anekdotáit: mind kitűnő, mind jellemző, valamennyinek van erős, gondolatra készítő magva, a legtöbbje jóízű mosolyt csal az ajkunkra. De igen bölcsen kivett belőle minden trágárságot, kétértelmű síkamlósságot, vastag elemet. Csak ilyen okos megválogatás által lett igazán kincscse ez a temérdek füzet.

A sirva vigadó magyarnak kedélyvilága nyílik meg előttünk, s míg a sok tréfa es mulatságos epizód elmo-olyodunk, megizléjük egyben a magyar zamatosságot, a magától támadt, mestersegesen nem komponálható anekdotala szeszét s felüdülünk tőle, mert

az élet verőfényes oldalát pillantjuk meg hirtelenül a rideg hétköznapi életfolyás közepette. Lelki patika ez a négy kötet, nem szabad hiányoznia semmi magyar könyvesasztalról.

Tóth Béla ezért az új munkáért a régi dicséret illeti. Nagy feladatnak jart végére: ezer év anekdotáját összegyűjteni, megrostálni, szép művészi formába öntöztetni. Éppoly elismerésben fogja részesíteni minden olvasó a festőművészt, Mühlbeck Károlyt, a ki ezt a nagy munkát kiválóan sikerült és k. b. 800 nagyon jellemző képpel díszítette. Továbbá a kiadót, a ki finom, izléses kiállításban s mégis olcsó áron adja ki a munkát. — A kiadók, hogy mindenkire hozzáférhetővé tegyék a Magyar Anekdotalikincset, 25 kros füzetekben is kibocsátják, melyek minden hazai könyvkereskedésben is kaphatók.

Szerző, művész és kiadó finom együttműködésének köszönhető, hogy ez a par excellence magyar családi könyv ily választékos formában és értékes, leiket taplaló és vidító tartalommal jelenhetett meg.

Állam. Egyház. Iskola. Teendőkink.
Irtá C s a n k i Benjámint tiszafüredi ev. ref. lelkész. Külön lenyomat a »Debreczeni Protestáns Lap« 1899 évi 11-ik s következő számaiból. Debreczen. Nyomatott Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában. 1899. Ára ?.. A 36 nagy 8 oldalon tiszta, új betűkkel nyomott, csinosan fűzött tanulmányt, mint égv behatóan észlelő, tárgya iránt buzgón érdeklődő, szakavatott lelkész-író munkáját, melegen ajánljuk olvasó közönségünknek általában is, — de különösen ama fejtegetett tárgyak s ezek iranti teendőink felét gondolkozni szerető szakferfiaink figyelmébe.

CSARNOK.

Kudarcz.

Irtá: Guy de Maupassant.

— Folyt. és vege. —

De hirtelen megrázkódott, mintha álmából ébredt volna, megrázkódott úgy, hogy a kocsi másik oldalára dőlt. S még mielőtt eszmélhettem volna, még mielőtt valamire csak gondolhattam volna, egyszerre öt vagy hat nyaklevest kaptam, azután ökölcsapások egész özöne zúdult rám, erővel, durván, mindegyik talált, anélkül, hogy elháríthattam volna, a mély sötétben, mely e küzdelmet eltakarta.

Kinyújtottam kezeimet, tapogatózva, hogy megragadjam karjait, — de hiába. S miután már nem tudtam mit csinálni, hirtelen megfordultam, s hát mat tartottam dühös tamadásainak, fejemet pedig a kocsi párnája közé rejtettem.

Ugyáltszik észrevette, — talán az ütések hangjáról kétségbeesett fogásomat s egyszerre felhagyott az ütésekkel. Néhány másodperc múlva visszavonult a kocsi sarkába és keservesen zokogni kezdett, a mi legalább is egy óráig tartott.

Bocsásztóan megsejtenülve és rendkívül nyugtalanul ismét felültem Szóli akartam, de mit mondjak neki? Nem találtam szavakat.

Bossánatot kérjek? Nagyon kellemetlen lett volna! Mit mondatok volna ti? Semmit épenséggel semmit!

Most már csak sirt s nagy sóhajokat nyomott el, melyek legmélyebben meghatottak. Meg akartam vigasztalni, át akartam ölelni, mint a síró, szomorkodó gyermeket, bocsánatot kéri tőle, lábaihoz vetni magam, — de nem mertem!

Borzasztó ostoba helyzet ez!

Végre megnyugodott, s mindegyikünk a maga sarkában, mozdulatlanul, néman ültünk a kocsi ezalatt folyton haladt, csak néha állt meg váltani. Csakhamar szemünket is lezártuk mind a ketten, hogy ne láthassuk egymást mikor egy istállólámpa élénk fénye bevilágított a kocsi. Később elágazott az út, de a corsikai hegyek balzsamos illata járta arczunkat, ajkainkat és elkabított, miként ha bor lett volna.

Ördögbe is, mily pompás utazás lett volna, ha... utitársnóm kevésbé ostoba!

Lassan hatolt be a hajnali napsugár halovány fénye a kocsi. Szomszédnómre tekintettem, aludni látszott. Később a hegyek mögül kibukkanó nap ragyogó fénye besugarazta a kék tengeröblöt, melyet hatalmas gránit-szi lak öveztek. Az öbl partján kicsiny, fehér meg homályban levő városka tünt fel.

Szomszédnóm ebredezni kezdett, felnyitotta szemét (vörösek voltak), kinyitotta száját, mintha ásítani akarna, mintha ki tudja mennyi ideig aludt volna. Azután vonakodva, majd elpirulva, hebegé?

— Megérkezünk-e nemsokára?

— Igen asszonyom, talán egy óra múlva.

A távolba kitekintve ismét megszólalt, — Rendkívüli fárasztó egy éjszakát kocsin tölteni.

— Oh! az teljesen megtöri az embert.

— Különösen hajózás után!

— Természetesen!

— Már szeretnék ott lenni!

— Értem asszonyom!

Hangja egy kissé zavaros volt, mozdulatai féltékenek, szemét egy kissé beesettek. Ugy látszik mindent elfelejtett. Milyen diplomata az asszonyok, hogy ki vannak merülve szegénykéik!

Ugy egy óra múlva valóban megérkezünk egy herculesi termetű dragonyos állt az állomás előtt és a kocsit észrevéve, kendőjét lobogtatta.

Szomszédnóm hevesen ugrott karjaiba és legalább huszszor megölelte, egyre azt bajtogatva: Jól vagy! Mint vágyódtam utánad!

Utitársamat leszedték a kocsi tetejéről és szerényen visszavonultam, a midőn rám kiáltott:

— Hogyan, uram, ön elakarna menni anélkül, hogy nekem isten hozzádot mondana?

Asszonyom, nem akartam örömebe zavarni — hebegem. Akkor ferjehez fordult: Köszönd meg ennek az urnak kedvesem, hogy oly kedves volt irányomban az egész uton, sőt fel is ajánlott egy helyet a kocsi, melyet pedig egészen a maga számára foglalt le. Igazán örülök, hogy ilyen szeretetre méltó utitársra akadtam.

A férj megszorította kezemet és hálásan mondott köszönetet.

A fiatal asszony ránk tekintett és mosolygott!

Furcsa arczot vághattam és nagyon!

No és azután! Kérditek ti...

Azutan — semmi!

4883. szám

899.

Hirdetmény.

A vármegyeháza alatt lévő ez ideig Wertheimer Katalin divatárúsnő által bérelt bolthelyiség a folyó évi május hó első napjától kezdődő 6 évi időtartamra haszonbérbe kiadó.

Debreczen, 1899. Április hó 25.

Rásó Gyula

kir. tanácsos, alispán.

Eladó ház.

A Nagy-Csapó-utca 50-ik sorszám allatti ház (tágas udvarral) mely egy utcái lakást s a hátulsó keresztépületben egy udvari laksát tartalmaz, teljesen kiürítettén, igen előnyös feltételek mellett eladó és azonnal használatba vehető.

Értekezhetni a házban vagy a Bethlen utca 10-ik szám alatti tulajdonossal

Cs. és. kir. udvari szállító.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy

butorraktáramat

megnagyobbítottam és a mai naptól kezdve

Szikszay ház,

a főterekkel szemben

helyeztem át, hol úgy, mint eddig, ezentul is üzletemet a legerősebb alapon fogom tovább folytatni. Az eddigi irántam tarusított pártfogásért köszönetet mondva kérem a n. é. közönséget, hogy bizalmukkal továbbra is megszerencsésítetni méltóztassék.

Teljes tisztelettel

Killer Ede.

Kastner & Öhler, Graz

c z ó g

posztó-osztálya

k ü l d

stájer és tiroli Lodent

135—140 cmtr. széles, 135, 215, 240, 360 kr. minenként. Ezen minőségek kitapasztalt jók és igen alkalmasok

praktikus és elegáns ruházatra

Fekete, kék Kamgarn valamint Cheviott kítűnő minőségekben 2 frttól feljebb.

Divatszövetek, livré-posztók, koci posztók stb. csak legjobb minőségben.

Minta ingyen és bérmentve.

Kiss Imre

szücsmester

DEBRECZEN, főpiacz. Tamássy-ház 30-ik szám.

Elvállalok jutányos árban

mindennemű szücsmunkát

egyszersmind téli bundaneműek, szőnyegek stb. kedvező feltételek mellett nyári megőrzés céljából elfogadtatnak.

Huszonöt évi távollét alatt a külföld nevezetesebb városainak úgy mint Bécs, Berlin és Páris legelőkelőbb üzleteiben kellő tapasztalatot szereztem s így egész bizalommal ajánlom magamat a t. közönség pártfogásába.

10 évi itthonlétem óta a nagyérdemű közönség bizalmát sikerült kiérdemelnem s ezentul is arra fogok törekedni, hogy teljes meglegedést érdemeljek ki a hozzám beadott darabok kezelésével, bárminő legyen az.

Tisztelettel

Kiss Imre

szücsmester.

A nyaralásra beadott tárgyak tűzveszély ellen biztosított helyen tartatnak.

Hatóságilag engedélyezett végkiárulás.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy

kész férfi és gyermekruha-áruosztályát végképen felosztatjuk, a még meglévő tavaszi és nyári készletünket

igen jutányos áron

míg a készlet tart kiáruljuk.

Teljes tisztelettel

SZEDLÁK és VAMOS.

Az üzlet helyiség kiadó.

Figyelmeztetés.

Az Auer-féle, különösen pedig a gázizzó testekre vonatkozó szabadalmak érvényessége ellen többek által megkísérlett megsemmisítési peres eljárás a napokban eldőlt. Az e tekintetben illetékes hatóság, a magyar kereskedelmi miniszterium az Auer-féle szabadalmakat önálló magyar szabadalmaknak nyilvánította s kimondotta, hogy a gázizzó testek lényege köpeny alakú szöveteknek a világitásra kiválóan alkalmas módon izzó, kémiai anyagokkal való impregnálásában áll. E döntésnek gyakorlati következménye az, hogy Magyarországon ezentul kétségtelenül tilos a szabadalom tartama alatt szöveteknek impregnálása, és ehamvasztása után készített gázizzó testek készítése és forgalomba hozása, avagy üzleti berendezésül használása, ha azt a szabadalom tulajdonos, alólírott Magyar gázizzó-fény részvénytársaság meg nem engedte, bár milyen kémiai anyagot használna is a készítő az impregnálásra.

Magyarországon jelenleg kizárólag alólírt részvénytársaság gyártja az ilyen izzó testeket s forgalomba is csak azok hozhatják, a kik erre tőlünk felhatalmazást nyertek.

Debreczenben gázizzó testek forgalomba hozásával

a debreczeni Légszeszgyárt biztuk meg,

tehát izzó testeket eladni egyedül a nevezett gyár igazgatósága van Debreczenben feljogosítva.

Bátrak vagyunk a n. é. közönség figyelmét e körülményre annyival inkább felhívni, mert a ki Debreczenben nem a Légszeszgyártótól vesz és alkalmaz izzó testeket, a hamisítványok értéktelensége és rosszaságán kívül ki lesz téve annak a kellemetlenségnek, hogy rendőrség fogja a birtokában talált ilyen izzótesteket elkobozni, miután a hamis izzótesteknek forgalomba hozása és üzleti felszerelésül használása szabadalom bitorlást képez, melyet nem leszünk hajlandók megtorlás nélkül eltérni, s jelenleg is van folyamaton a debreczeni kir. járásbíróság, mint büntető bíróság előtt egy ilyen szabadalom bitorlási ügy.

Budapest, 1899 ápril hó 17.

Magyar gázizzó-fény részvénytársaság.